

LIISA JA ONNI TOIVOSEN RAHASTO

Opiskelevien nuorten tukemiseen

Rahasto perustuu osastosihteeri Liisa Toivosen (23.9.1903–23.7.1983) testamenttilahjoitukseen, ja se kantaa nimessään muiston myös hänen puolisostaan, ministeri Onni Kustaa Toivosesta (18.3.1894–12.6.1968). Rahasto tukee opintojaan jatkavien nuorten tieteellistä, kirjallista ja taiteellista työtä. Taiteen alalla etusijalla ovat musiikki ja kirjallisuus.

Hilma Elisabet (Liisa) Toivonen (o.s. Toivonen, ent. Laine) syntyi Kiteellä. Hän oli koulutukseltaan käsityönopettaja, mutta toimi sota-aikana Viipurissa sairaanhoitajana, osuusliikkeen omistaman pienen hotellin johtajana ja Yleisradion kuuluttajana. Hän muutti Helsinkiin 1944 ja toimi yli kolmekymmentä vuotta Kansanhuoltoministeriön osastosihteerinä.

Liisa Toivosen avioliitto Aaro Laikeen (s. 5.3.1908) kanssa oli päätynyt eroon 1941, ja vasta 1967 hän avioitui uudelleen Kansanhuoltoministeriön johtajan, Onni Toivosen kanssa tämän erottua ensimmäisestä puolisostaan, Emma Toivosesta (o.s. Forsten). Liisa ja Onni Toivosen liitto päättyi jo 1968 Onni Toivosen kuolemaan Helsingissä.

Onni Toivonen syntyi Porissa puuseppä Kustaa Toivosen ja Maria Katariina Kustaantytären kuudentena lapsena. Hän kärsi lapsuudessaan puutetta, sillä isä kuoli hänen ollessaan yhdeksänvuotias. Maria Toivonen elätti ankaralla työntöellä suurperhettään, ja myös Onni Toivosen piti muiden perheen lasten tavoin aloittaa työnteko nuorena.

Toivonen aloitti 15-vuotiaana Työvään Osuuskaupan myyjänä ja konttoriharjoittelijana ja yleni Säkylän Osuuskaupan johtajaksi 1915. Hän toimi ennen sisällissotaa Rauman Osuuskaupan johtajana. Nimitys Rauman vallankumouksellisen työväestön pankkikomissaariksi keväällä 1918 johti seitsemän vuoden kuritushuonetuomioon, mutta monien muiden valtionrikosvankien tavoin Toivonen vapautettiin

Onni Toivonen. Kuva: SKS/KIA

Turun kuritushuoneesta 1920 armahdulain nojalla. Onni Toivosella ei ollut omia lapsia, mutta hän tuki suojeluskuntalaisten teoittaman veljensä Paavo Toivosen (13.1.1886–24.4.1918) perhettä koko elämänsä ajan.

Toivonen toimi Kulutusosuuskuntien Keskusliiton sihteerinä Väinö Tannerin työtoverina 1920–1939. Hänestä kehittyi työkokemuksen ja ahkeran itseopiskelun ansiosta osuustoimintavaikuttaja, joka kirjoitti useita alan oppaita. Talvisodan sytyttyä Toivonen nimitettiin kansanhuoltoministeriön jakeluosaston päälliköksi. Tehtävä oli epäkiitollinen, koska Suomi kärsi vakavasta elintarvikepulasta erityisesti 1942–1945. Toivosen ammattitaito vakuutti kuitenkin K. A. Fagerholmin, jonka hallituksessa hän toimi kansanhuoltoministerinä 1948–1950 ja toisena kauppa- ja teollisuusministerinä 1949–1950.

Sodan jälkeen Onni Toivonen aloitti Yleisradion varatoimintajohtajana ja toimi lisäksi Neste Oy:n hallintoneuvoston puheenjohtajana 1949–1964. Tärkeä luottamustehtävä tiedonhaluiselle ja itseopiskelulla vähäisen koulusivistyksen korvanneelle Toivoselle oli Työvään Akatemian puheenjohtajuus 1949–1964.

Osuuskunta Sigillum/Taina Uusitalo

SUOMEN KULTTUURIRAHASTON tehtävä on suomalaiskansallisen henkisen ja taloudellisen viljelyn vaaliminen ja kehittäminen. Kulttuurirahasto muodostuu Säätiöstä (perustettu 1939) ja Kannatusyhdistyksestä (perustettu 1937). Säätiön sisällä toimii keskusrahasto ja 17 maakuntarahastoa. Kulttuurirahasto jakaa apurahoja ja palkintoja tieteen ja taiteen tekijöille sekä kulttuurielämän eri aloille toimiville henkilöille ja yhteisöille. Apurahojen ohella Kulttuurirahastolla on myös omaa kulttuuritoimintaa. Lisätietoa www.skr.fi.